

Hur har biblioteket påverkat finländarnas liv?

Insamlings- och forskningsprojekt 1.11.2021–31.3.2022

Arbetsgruppen Ilkka Mäkinen och Eija Eskola i samarbete med Finlands biblioteksmuseum undersöker hur biblioteken har påverkat finländarnas liv. Arbetsgruppen samlar in omnämnanden av bibliotek i biografier, memoarer och andra böcker, tidningar och tidskrifter samt elektroniska medier. Det insamlade materialet kommer att användas i undersökningen vars syfte är att identifiera vilken inverkan biblioteken har haft i finländarnas liv. Projektet har fått bidrag från Suomen kirjastosäätiö.

Flera biblioteksanvändare har i sina memoarer, i sitt skrivande eller i intervjuer berättat om det konkreta stöd de fått av biblioteken. Några exempel på detta är våra stora författare Toivo Pekkanen, Väinö Linna och Kalle Päätalo vars författarskap har förutsatt att de haft tillgång till bibliotek. I deras fall är det självklart att biblioteket förändrade deras liv; utan bibliotek hade de inte blivit vad de blev. Men allmänt uppmärksammade personer som dessa är bara toppen på isberget. Förutom dem finns tusentals människor som har upplevt precis samma sak. De har inte blivit uppmärksammade nationellt genom biblioteket, men de har haft en lokal påverkan eller rent allmänt upplevt att bibliotek och läsning har hjälpt dem leva som dugliga och fullständiga medlemmar av samhället - eller annars har de kunnat bryta sig fria från de band miljön har satt för dem och börjat leva ett annorlunda liv.

Biblioteken nämns ofta i biografier, memoarer och intervjuer inför märkesdagar. De mest värdefulla minnen och berättelser som beskriver bibliotekens inverkan är de som har berättats utan särskild uppmaning. Det kan vara fråga om en bisats i en människas livsberättelse, en intervju eller text som egentligen handlar om ett helt annat ämne, men som ändå kan vittna om en avgörande vändning eller bestående inverkan. Bibliotekserfarenheten kan förstås också vara negativ. Vi är också intresserade av bibliotek i fiktion och autofiktion: att man återberättar sådana erfarenheter kan avslöja värdefulla delar av en människas relation till biblioteket.

Exempel:

”Kort efter det skolan hade börjat fick alla i vår klass tillstånd att låna hem två böcker varje lördag på skolbiblioteket. Tidigare hade vi inte betraktats som tillräckligt goda innanläsare för denna ynnest. Jag blev strax mycket nyfiken på den nya förmånen. Hemma hade ingen någonsin sagt ett ord om sådana saker, och i hela min erfarenhet var böckernas värld någonting främmande. Trots det anade jag att jag hörde hemma där, och den första lördagen skyndade jag bland de första till biblioteksrummet.”

Toivo Pekkanen: Min barndom. Övers. Th. Warburton. 1954, s. 143.

”Pian Mikko alettiin nähdä usein kotikylän kirjastossa, joka toimi koulun yhteydessä.

Kotiin hän palasi usein huojuva romaanipino mukanaan. Lukulistalla oli monia sellaisiakin teoksia, joita äiti ei olisi antanut lukea: jumalanpilkasta syytettyä Hannu Salamaa ja seksitabuja kuvannutta Timo K. Mukkaa. Nuoruudessa luetut kirjat ovat antaneet Mikolle monenlaisia eväitä tulevaisuuteen.”

Tuomas Marjamäki: Hän hymyilee kuin Mikko. (Mikko Alatalos biografi.) Docendo 2020, s. 20.

”Jag har mamma, pappa och tre äldre bröder, jag vet inte vad jag vill säga om dem. Vi hade inte böcker hemma, det fanns bibliotek. Jag vet inte om det här är intressant? svarar Quynh Tran.”

Pia Ingström: Quynh Tran studsar mot klichéer om vietnameser och Österbotten. Intervju, HBL 26.9.2021, s. 34.

Biblioteket kan vara en av de möjliga katalysatorerna för livets vändningar. Målet är att analysera situationer där biblioteket möts i positiva, påverkande tecken. Finns det gemensamma drag? Kan man bidra till uppkomsten av likadana situationer?

Analyseringen av negativa bibliotekserfarenheter kan också vara till nytta. Man kan kanske styra bibliotekets verksamhet med hjälp av sådan här forskning och hitta en ännu bättre balans mellan masstjänster och individuella bemötanden. I denna kombination finns det unika med biblioteken, som också denna undersökning, som baserar sig på det material som nu samlas in, strävar efter att stöda.

Hjälp i undersökningen som utreder bibliotekens påverkan i finländarnas liv!

Länken till enkäten på svenska:

<https://link.webropolsurveys.com/S/FCEA225ADED8734B>

Bland alla som svarar i enkäten lottas ut tre presentkort till bokhandel.

Om du vill lämna över bredare urklippsmaterial el. dyl. till forskningsprojektet, materialet kan skickas direkt till Finlands biblioteksmuseum, Biblioteksgatan 13, 65100 Vasa. Mer information om projektet:

E-post: ilkkajmakinen@gmail.com

Tel. 040 778 0313